

ԶՕՆԷ

ՃԼԻՐԻՏԻՒ ՏԼՎԼԻՒ

ԵՏԵՏ 14

1856

16 ՅՈՒՆՈՒՆԻ

ԵԼՁԵԴ ԿԷՕՆԻՒԼԼԻՒԼԻՒՒՅ

Խոնարհութիւն Քաղիւթինն առլ գուվլէթինն
աննատաճադ պիր լուղէթ թիւրքճէ լիսանտա պու-
լունմասրղը իչիւն զարուրի պու ալլաֆ Կէօն-ԼԼԻ-
ԼԻ-Կ լուղէթինն գուլլանմադա մեճպուր օլուպ՝ խո-
նարհութիւն նէ տէմէք օլտուղունու թարիֆիլէ ան-
նաթմադ իսթէտիք :

Ինսան քէնտիսի զաթէն՝ Եդամն Նադ թտալէա-
տան ալտըղը թէնպիհէ իթասթարղ պուլունմասրղլա՝
հարատըրղը վաղըթ մալէք օլտուղու էյի Նալէրինն
ղայպ էտիպ օլ տէրէճէ պօզուլտու քի՝ քէնտինէ մա-
լէք օլուպ էյի վէ Ելլաճա հարար պիր շէյ էտէմէղ օլ-
տու , էյիյի ուղուլար , լաքին ճիսմանի թապիաթընըն
մէյէ տիւնհապիէ օլմասրղլա արղուգունա էրմէյէ գուտ-
րէթ պուլամաղ : Օլ գուտրէթի ինսան հալընըղ Ե-
լաճ վէրիր . վէ օնուն իյանէսիլլէ պիր քիմնէ էյի պիր
շէյ էթմէյէ գուտրէթ ալըր : Լաքին ինսան չէր տա-
լիմ պու իյանէսին Քարղընտա օլմայըպ՝ էթտիյի էյ-

Նիբելի քենտի գուտրէթինէ վէ ախնագընա վէ իշկիւ-
ղարըղընա համլ էտէրէք ղուրուրիէթ փէյտահ էտէր ,
քի ափարպաանիւն վէ հպարտիւն տէնիր : Պու-
նուն մուղայիրի օլան հալ խոնարհո-իւն տէնիլէն տիր .
նէ վաղըթ քի ինսան հալընը քենտի էլինտէ օլան գուտ-
րէթին հուտուտունու թանըյըպ՝ էլինտէն չըգան իշկ-
րին գուտուրունու քենտի զայըփըղընա համլ էտէր , վէ
էյլըթէր հագգընտա քենտիսի հալընը Նլլահըն էլին-
տէ պիր ալիաթ օլտուղունու թանըր վէ թագրիր էտէր
խսէ՝ խոնարհութիւն պուտուր :

Հէր կիւնահըն պաշա ղուրուրիէթ տիր . չիւն պու-
նունուլա ինսան Նլլահըն իշկիւ քենտինէ համլ էթմիշ ,
վէ խէթասընա թէօվպէ՝ քենտինի Նլլահ եէրինէ կէ-
ջիրմիշ օլուր : Պու սէօհպէթիմիզին սըրասընտա ալլաֆ
իւնի-լլի-ի-ի թապիրիյլէ աննատըղըմը խոնարհու-
թիւն՝ քիշինին քենտի ասըլ հալինին թագրիրի օլմասըյ-
լա տօղըուլուգ տէմէք օլուր , վէ պունուն զըտտը օ-
լան ղուրուրիէթ տափի՝ հալանծըլըգ վէ գալպաղանըգ
տէմէք օլուր : Աքին պու ղուրուրիէթտէ էօյլէ պիր
լէզզէթ վար տըր քի՝ ինսան պունա փէք զօլայ վէ փէք
չափուգ դափըլըր : Պու լէզզէթ՝ թէնին աղալարըլա
հիսս օլունան լէզզէթլէրէ պէնգէմէղ . հաթտա պունուն
իշկիւն հրեշտալլարըն իւզէրինէ պիլէ պու կիւնահ ղա-
լէպէ էթտի . վէ օնլարըն պիր թագըմընըն շէյթան օլ-
մասընա սէպէպ պու օլտու : Քենտիլէրինի թէնտիգ
զաթ կէօրտիլէր . թէնէ պէնտ օլմագտան իճապ է-
տէն գուտուրլարտան հալի՝ վէ Նլլահա հագըն կէօր-
մէլէրիյլէ օլքէմալիէթին քենտիլէրինէ Նլլահտան թէվ-
ճիհ օլմուշ օլտուղունու ունութտուլար . մախլուգու-
լա խալիգին մապէյնինտէ օլան ուզագըլը կէօրմէղ օ

լուպ՝ պիր տորմ տահա ալսադ Ալլահըն պերապեր
պիզ տախի ալսահ օլուրուզ տէտիլեր . պու ուտու քի
օնլարը կէօքլերտէն վէ քէնտի թապիլիլերի օլան իւք
սէքլիքտէն աշղը ճիհէննէմէ տէք տիւշիւրտիւ :

Պուշարըն տիւշմէսինտէն սօնրա ինսան եարատը
լուպ օնլարըն եերինի տօլտուրմաղա նասպ օլունտու իւ
սէ՝ շէյթանլարա դայէթ կիւճ կէլտի . քէնտիլերի թէնէ
մալիք վէ տիւննայէ հիւ պիր վէճհիլէ պաղը տէյիլիւ
քէն դայպ էթտիլլերի օլ ալեա մէսնէտի վէ մերթէպէի
թօփրադտան հասըլ օլմա թէնիլէ մախուլթ ինսանըն
զապթ էտէճէյինի չէքէմէտիլեր . պունուն իչիւն քէնտիլ
լէրի նէ եօլուլա մէսնէտլերինտէն տիւշտիլլերիսէ ,
ինսանը տախի օլ եօլա կէթիլիպ տուզաղա տիւշիւրմէ
յի մերամ էթտիլեր . վէ մերամլարը տա իճրա օլտու :
Էջրէնտիլեր քի Հադ թաալիա խալգ էթտիյի ինսան
լարապիր աղաճ կէօսթերիպ պունուն միյվէսինտէն պաշ
դա հեր աղաճըն միյվէսինտէն եէյին տէյիւ իղին վէրիպ
հալընըզ օլ միյվէյի հասադ էյլէտի : Պիլիլլեր իտի քի՝
Ալլահըն էմքինէ մուխալիֆէթ զազէպտէն էմին օլամազ :
Պիլիլլեր իտի քի՝ օլ հասադ օլան միյվէնին աղաճընըն
իսմի՝ խայրը վէ շէրի թանըմազ աղաճընըն . պունու
ասաս էտերէք շէյթան՝ քի զաթէն թէնէ մալիք օլմատը
ղը իչիւն ինսանըլա միւլհազաթա պիր մինասիպէթի եօդ
տուր , երլանը տիլէ չըգարտը , վէ օնուն տիլիյլէ հիւ
լէլի սօրուլ էթտի . նէ իչիւն՝ տէտի , Ալլահ սիպէ պու
միյվէլէրտէն եէմէյէ բուխսաթ վէրմէտի : Սափտերուն
Ալա՝ երլանըն ինսան կիպի սէօլէյիլինի իշիթմէսինտէն
պիր հիյլէ սէզմէյիպ՝ վէ զարարըզճա պիր սիւալ տըթ
զանն էտիպ սիւալըն հանլըլընը տօղրուլթմաղա գալըրը
տը , պու պաղէնին հեր աղաճընըն միյվէսինտէն եէյէ

ճէյիղ տէտի . ֆագաթ՝ շու խայրը վէ շերի թանճմագ՝
աղաճընն միյվէսինտէն եւմէմէյէ վէ սոգունմամագա
թէնպիհ ալտըգ , վէ թէնպիհի տիյնէմէզ իսէք էօլէ-
ճէյիղ : Պիլմէյէնէ պիր շէյ էօյրէթմէք հալիլէ քիշիէ
պիր զուրուրիէթ կէթիրիթ . վէ Լւա՝ ճէմի հայվան
լարտան ագըլը սայըլան երլանն ղալնաթընը տօղու-
տաճագ գատար քէնտիսինտէ ագըլ պուլմասընտա զու-
րուրիէթ կէթիրմէսինտէն շէյթան արզուլատըղը քիպիր
գափուսունու աչըգ պուլուպ քիպրինի պիր տէրէճէ
տահա արթըրմագ Եօյունա էլ վուրտու . էօյլէ տէյիլ՝
տէտի , սահիհի պու տուք քի՝ Լլաճ պիլլըր իտի քի
օլ միյվէտէն եւտիյինիզտէ խայրը վէ շերի թանճմաղա
միւգթէտիր օլմանըղըլա սիղ տախի Լլաճ կիպի օլա-
ճագ սընըզ . Լլաճըզ փայէսի եալընըզ քէնտիսինտէ
գալմագ իչին սիզէ պու հասաղը էթտի : Լւա պու
սէօհպէթին սահիհ օլտուղունու գըլաս էտէրէք ինան
տը . վէ միյվէտէն եւմէյիլէ Լլաճ օլմագ քէնտիսինէ
ղայէթ գօլայ պիր թէրթիպ կէօրիւնէրէք պիր թանէ
գօփարտը եւտի . լաքին եւտիյի անտէ պիր իճրա կէօր-
մէմէսիլէ , իհթիմալ քի՝ Լգամա վէրմէքսիզին քէնտիսի
եւտիքճէ միյվէնին հասսէսինէ տէսթրէս՝ վէ քէնտի
արզուսունա միէսէր օլամայաճաղընը միւլհազա էտէրէք
օնա տա վէրտի . վէ իքիսի տէ եւտիլէր :

Պուլարըն պու ալաճ օլմագ արզուսունտան պէ-
նի ատէմէ նէ՞ քէօթիւլիւքլէր կէլտիյի ամմէսին մա-
լիւմիւ տիւր . ինսան Լլաճըն փայէսինէ պէրապէր պիր
ալլաճ տախի քէնտիսի օլմագ արզուսինտէ իքէն՝ քէնտի
աղալարընն իւզէրինէ հիւքմիւնիւ տախի ղայպ էթտի .
թէնճէ տիւննափի արզուլարը ճան արզուլարընն իւզէրի-
նէ ղալէպէ էտէրէք հայվան միսալի օլտու . անճագ Լլա-

հը վէ ճանրնը ունուտուպ թէնինին սրգու լարնա խըզ
մէթ էթմէսի տախի հայվանարտաքի օյան արգու կիպի
թապիաթը վէ եարատրլը իգ թ իգասընտան օյմայըպ քէն
տի հիւսնիւ րատէթիյէ } օ միսիլիւ նաւերգա հաւ
լէրէ րաղպէթ էթմէսիյէ շէյթան ետիրլիյին տիւշ
տիւ . վէ օ ետիրլիքտէն գուրթուլմագ իշիւն՝ Ալլահն
թէն ալըպ ինսան օյմասը . վէ քէնտի ազիւ գանընը պէ
նի ատէմին խէլասընա պէտէլ վերմէսի իճապ էթտի :

Լփէնտիմիզ տիւնիպէ թէշրիֆինտէ ինսանարա
էօյրէթտիյի ֆազիլէթլէրին պիրի՝ շէյթան էլին ետիք
տիւշմէմիզէ սէպէպ օլան զուրուրիէթին մուղայիրի օ
լան ալչագ կէօնիւլիւլիւք ֆազիլէթի՞օլտու : Պու ֆա
զիլէթ՝ ինսանա քէնտի հատտինի թանըթտը . վէ պուշ
տան մատէ՝ քրիստոնեալըգ տինինին շէրէֆինէ վէ մէ
թանէթինէ տէ չօգ եարտըմ էթտի :

Փիլ վագը . պիր ինսան տին թալիմաթլարընըն Աւ
լահտան օլտուզունու պիլտիքտէն սօնրա՝ քէնտի մէգա
տիրինի վէ քէնտի ազլընըն էրէճէյի հուտուտու թա
նըր սա՝ գատիմտէն պերու եկեղեցիտէ Ալլահ թարա
ֆընտան էօյրէտիյէն տինէ մանեա վերմէքտէն քիւլլիէն
սագընըպ , պէն նէճի՝ իմ վէ նէ՝ գատար ազլըմ օլա պի
լիւր քի Ալլահն էօյրէթտիյի վէ աթալարըմըզտան թէս
լիման պիզիմ վագթըմըզա տագ պիր գարար տէվամ է
տէն իթիգատտ մանեա վերէճէյիմ տէյերէք՝ եկեղեցինին
թալիմաթլնտան սալա շաշմագ : Եկեղեցիտէ նէ գատար
հիրտիկուլուգ չըգմըշ ըսա՝ քէնտի ազլընա պէյէնէյէ
րին իշէ օլտուզունա ապու շիւպհէ եօգ տուր : Պիրիսի
գալըար , տինին էօյրէթտիյի ֆիլան մատտէյէ պէնիմ
ազլըմ էրմէտի տէր , վէ պուշտան իսթիտլալ ետէր քի՝
օլ մատտէ եկեղեցինին պէլիլէթտիյի վէ էօյրէթտիյի

կիպի տէյիլ . քէնտի ազլըյլա պիր շէյ պուլուր . ազլըյլա թանգիմ էտեր . ազլըյլա տօնատըր վէ մէյտանէ չը-
գարըր . ասը տօղըուսոն պուլ տուր տէյերէք քէնտինի
տիյնէյէյերին ֆիքրինի թաղլիթ էտեր : Լշկեր պէօյ-
լէլերի տիյնէյէյերտէ ախէր կէօնէ պիր քիպիր հախուա-
տիկէր սուրէթտէ միւլհազար օլմազա Եւլահըն էօյ-
րէթտիյինի քէնտի ազլընըն վէյնէսինէ վուրուպ պէյէն-
մէյէն , վէ տին խուսուսուենտա Եւլահըն էօյրէթտիյին-
տէն մինասիպէթլիսինի պուլմազ իտտիասընտա օլան
քիմսէյի տիվանէ եերինէ գօյուպ թիմարխանէյէ գա-
փաթմազ լաղըմ կէլիր :

Լաքին ինսանտա պաշգա կէօնէ պիր քիպիր տախի
օլուպ տինճէ զալնաթ թաղիմաթլար պուլնարըն քիպ-
րինին հարտըմլա մէյտան պուլուր : Մէսէլա , պիր
քիմսէ հախուա պիր գաչ քիչն՝ պիր ատամը ազլը-
լը վէ իշ աննար վէ տինճէ մատտէլէրտէ մահարէթլի
պէլլիլէմիշ օլուպ՝ պու իւղտէն օնա ազլմ իթիպար է-
տերլէր : Օլ քիմսէ պալէատէ սէօյլէտիյիմիզ միսիլ-
լիւ զալնաթ պիր թաղիմաթ թանգիմ ու նէչր էթտի-
յինտէ՝ օնուն ազլընա վէ մահարէթլինէ պէյէնէյէր՝ ա-
ֆէրին , մաշալահ տէյերէք օնուն սէօյլէտիյինի թէք-
րարամաղա վէ մէթանէթ վերմէյէ թալին օլուրլար , վէ
պիրիսի օնուն ալեղաթընը մէյտանէ չըգարաճագ օլուր
իսէ՝ քէնտի ինթիսապլարընտա օլան զաթա թէսահուպ
էտերէք , օնա գարշը չըգան քիմսէ իշլին հասէտինտէն վէ
չէքէմէտիյինտէն օնա գարշը սէօյլէր վէ իսմին գարա-
լար տէյիւ հալատիս էտերլէր : Երիոս եկեղեցիտէ հե-
րետիկոս զուհր էթտի իսէ՝ Եւսեբի նիկոմիդացի պու
թարիքիլէ Երիոսա թէսահհուպ վէ օնուն խասմի օլան
Ս . Եղեքսանդրոս . վէ Ս . Եթանտա հայրապետէրէ

Թէարրուզ էթտի, վէ քրիստոնեաւարն իշինտէ Արիւս
սուն զալիաթ մէզհէպինին եայլուպ հայլը վազըթ տէ
վամ էթմէսինէ սէպէպ օլտու: Պու օնուն իշիւն օլուր
քի, էյլէ քիմնէլէրէ պէյէնէնլէր քէնտի քիպիրլէ
բինտէն նաշի քէնտիլէրինի եանըմազ զանն էտէրլէր.
էյի տէտիլէրինին քէօթիւլիւքլէրինին իսպաթընը կէօզ
լէրիլէ տալի կէօրիւլէր իսէ՝ թադրիր էթմէյի վէ
քէօթիւլէ քէօթիւ տէմէյի քէնտիլէրինէ քիւչիւքլիւք սա
յարլար: Ինսան եանըջսըզ օլմազ տէրլէր. վէ պու միւն
վալ իւզըր քէնտիլէրինի եանըջսըզ կիպի կէօթէրիլէր:
Վրիստոսուն էյրէթտիյի խոնարհութիւն Փազիլէթի
քրիստոնեաւարն իշինտէ լալըզընճա թանրլուպ իճրա
օլունտուգտա կէրէք եկիղեցիճէ վէ կէրէք տիւննավի
ճէ չօզ ֆէսատլարն էօնիւ ալընըր:

Ի Լ Լ Է Թ Ի [Ը Է Յ Թ Ը Ե Ի

Պիլիմի պապըն պագըլ

Ըգտէմճէ սէօյլէտիլէրիմիզտէն պէլքի պազըլարը
ֆիլքը էտէրէք տէյէլէր, քի Լշֆէնտիմիզն տէհրինտէ
պուլունան քիմնէլէր իլէթլէրի էյիճէ թանըյաճազ զա
տար իլմի թըպա մահիր օլմատըլարը իշինն՝ սարա իւ
լէթինին աճայիպ ալամէթլէրինի կէօրիւպ, վէ իլէթ
թէպին օլտուգտան սօնրա իլէթ սահիպինին մէզքիւր
իլէթտէն էօրսէլէնմիշ օլմասընը պիլմէտիլինի միւթալթա
էտիպ, պու իլէթի վէ պունա պաղը սուրէթիլէ հա

դրն օլան տիվանէլէք իլէթին իլէթի շէյթանի ատըլ-
լա՝ աննամըշար վէ աննամըշար տըր :

Լաթին՝ հէր նէ գաուար քի սարա վէ տիվանէլէք իլ-
լէթլէրի հազգընա հալեա շիմոի իլ-թի թըպ պիր թամ
վէ մուհազգադ վէ իսպաթը մալեմաթ վերմէզ իսե
տէ՝ ատէթա խասթ էլէքլէր նէվինտէ օլտուզունու թագ-
րիր էթտիքլէրի միսիլիւ , Լշֆէնտիմիզին էյամընտա
պուլունան նաս տախի պունուն ատէթա խասթէլէք օլ-
տուզունու թանըր ըտը . վէ պունա Ս . Ըստարանտան
խալաթըմըզ վար : Ս . Սատթէոս նազլ էտէր քի՝ Լշ-
ֆէնտիմիզին ճէմի խասթէլէրէ իհսանէն շիֆա վերմէ-
սինին հալաթիսի ճէմի Սիրեան պալէթինտէ չալ օլ-
տուզա՝ հէր տիւրլիւ խասթէլէրի օնա կէթիրիրլէր
խտի : Վէ իշ պու տիւրլիւ պէ տիւրլիւ խասթէլէրի
պու վէճհիլէ թարիֆ էտէր : Ինճէ մարազըլա կիւնտէն
կիւնէ զայըթըզա տիւշէնլէր , տիվանէլէր , շէյթանտան
թու թուլանլար , այ հիւքմիւյլէ խասթէլէնէնլէր (սա-
ըալըլար) , տամըլըլար (Սատթ . Դ . 24) : Ս . Ըսե-
տարանըն պու քէլամյնտան իսթիտլիլ ոլունուր քի՝ օլ
վազթըն ատէմլէրի նէվ պէ նէվ խասթէլէքլէրին սըրա-
սընտա տիվանէլէքտէն վէ սարա իլէթինտէն մատէ պիր
տէ շէյթանտան թու թուլմագ իլլէթի թանըլար ըտը .
վէ պու իլլէթի տիկէր ճէմի իլլէթլէրտէն , վէ ալէլ
խուսուր՝ սարա իլլէթինտէն ֆարգըլ թու թարլար ըտը .
չիւն իսիմլէրի այրը այրը զեքը օլունուր :

Ս . Ըստարանըն հէր մահալինտէ՝ իլլէթի շէյթա-
նինին թահգիգէն վար վէ տիւր իլլէթլէրտէն ֆարգըլ
քէնաի պաշընա այրը պիր իլլէթ օլտուզու ումուսի
նաս մապէյնինտէ աշէքիար օլտուզու կէօրիւնիւր .
Վ ուհաս աւետարանիչ նազլէտէր քի՝ Լշֆէնտիմիզ պիր

չէօլ մահալաւ գալտըղնտա՝ չըրագլարնա վէ ճէմի Եւ-
հուտիստանտան վէ Երուսաղէմտէն վէ տերեա սէվա-
հիլնտէն վէ Տիւրոստան վէ Սիդոնտան՝ օնու տիյնէմէ-
յէ վէ միւսլթէլա օլտուգլարը իլէթլերտէն շիֆա պու-
մաղա կէլէնլերին իֆրաթ չօգլուգու Լֆէնտիմիղին էթ-
րաֆընը ալտըլար : Վէ նափագ շէյթանլարտան թու-
թուլուպ րէնճիտէ չէքէնլեր սաղալըլար ըտը : Ղուկ.
շ. 17. 18) : Ս. Եւստարանըն ախէր մահալնտէ նազլ
օլունուր քի, գայէթ չօգ իլլէթի շէյթանիէ տիւշար
օլմուշ պուլունանլարը ֆէթիրիլեր իտի. վէ անլեր
ֆէթիրիլտիքտէ շիֆա պուլուրլար ըտը : Վէ ճէմաթ
հայրէթտէ գալըպ տերլեր իտի. Դաւիթին էվատը
տէյիլ մի պու : Փարիսեցիլեր պուլու տույտուգտա տէ-
տիլեր. շէյթանլարը՝ օնլարն պաղը օլան Բեէղզերու-
ղուն դուվէթիլլէ չըգարըր : Սատթ. ԺԲ. 22. 24.
Ը. 16) : Յիսուս առաքեալլարը հանընա չաղըրըպ՝ հեր
տիւրլիւ խասթէլիքլերէ շիֆա վէրմէք գուտրէթիլլէ
պէրսպեր ճէմի շէյթանլարը դօվուպ տէֆ էթմէյէ տա-
խի հիւքիւմէթ վերտի : Սատթ. Բ. 1) : Եւթմիշ ի-
քիլեր մէսրուրիէթիլլէ կէլիպ տէտիլեր. Լֆէնտիմ,
շէյթանլար տախի սէնին իսմին հիւրմէթիլլէ պիղէ ի-
թատթ էտէյօրլար : Սատթ. Ժ. 17) Տահա ախէր
շէհատէթլեր տախի վար ըստ տա՝ պու գըտարը քի-
ֆայէթ էթսին. աղ սօնրա ախէր պիր դաչընը տախի
զիքր էթմէնին սըրասը կէլէճէք տիր : Շիմտիլք սէյ-
լէտիքլերիմիղտէն շու գատարը աննալըլը քի՝ շէյթան
թէսիրիլլէ իլլէթ պուլունմասընը օլ վագըթ տէյիլ քի
սալթ առաքեալլար, իլա ճիւմլէ առէմ պիլլեր իտի. վէ
պու իլլէթին պաղը քէնտիւն մախսուս ալեամէթլերիլլէ
ախէր նէվ իլլէթլերտէն ֆարգը ամմէնին մալիւլիւ ծլաւ :

մէվատուն իտի : Տինսիզէր տախի շունու ինքեար է
տէմէզէր քի՝ տւետարանլարուն եագըլտըզ վագըթ նաս
պէյնինտէ պու միսիլիւ պիր խասթէլիք պուլունմասը
ամմէնին մալիւմիւ օլմասա ըտը՝ վէ էքսէրի զուհր էթ
մէքտէ օլմասա ըտը՝ աւետարանիչէր տախի պու իլլէթի
զէքը էթմէզէր իտի :

Պու խասթէլիք ախէր խասթէլիք սըրալարընա տա
խիլ օլմայաճաղը օնտան մալիւմիտի քի՝ խարիճտէն կէօ
րիւնէն մախսուսիէթլէքի տայիմ պիր միւնվալ իւզըէ
օլմազ ըտը : Պազըսը չըլիլն տիվանէ օլուր ուտու . պա
զըսընըն կէօզիւ վէ գուլաղը վէ տիլի պիրտէն թու
թգւլմուշ օլուպ՝ քեօր վէ սաղըր վէ տիլսիզ օլուր ու
տու . պաշգասը քէնտիսինի կիւհ տթէշէ վէ կիւհ սու
յա աթար ըտը . վէ տիկէրի իքի գաթ օլմուշ օլուպ
ասլա տօղըուլամազ ըտը : Սուրը Լւետարանտա պու
նէվ պէ նէվ չէքլէրիլէ իլլէթի շէյթանիէ միւպթէլա օ
լանլարըն նագլինի օգուրուզ : Նիհայէթ իւլ էմը . իլ
լէթի շէյթանի ախէր իլլէթլէրին հիշ պիրիսին պէնզէ
մէզ իտի . հէր տիւրլիւ իլլէթլէրին ալիւմլէթի պու իւ
լէթտէ կէօրիւնէ պիլըր իտի . լաքին օնլարըն ճիւմլէսին
տէն տէ ֆարգ օլմաղա նիշանէլէր վար ըտը . նասըլքի
սօղուլճան թէսիրիլլէ չօզ տիւրլիւ իլլէթլէրին ալեա
մէթլէրի ինսանտա զուհր էտէր . ֆագաթ էհլի տըգ
գաթ թապիպլէր պուհու ճէմի իլլէթտէն ֆարգ էտէ
ճէք նիշանէլէրի թանըլար : Մութլազա իլլէթի շէյ
թանի ախէր իլլէթլէրէ պէնզէլիք կէօսթըրմէլէրինտէ
օնլարտան ֆարգ օլունաճագ ալիւմլէթի տախի օլ
մաղը ըտը . զիրա պէօյլէ օլմատըզ հալտէ պէնզէրի օ
տուղու իլլէթտէն այրըլամալ պիր տիվանէ քիմէ իլ
լէթի թապիպլէր մի էօխսա իլլէթի շէյթանիտէն մի

Թուժուժու ուղտուղտ, վէ պիր տիւսիզին տիւսին իւ
լէթ մի եօսսա շէյթան մը պաղլամը ուղտուղտ թանը
մաղըտը. անճագ 11. Աւետարանը նազլիէթինտէն
կէօրիւրիւզ քի՝ ու վագըթտա հէր քէս պունու թանը
յա պիւրի միշ : 12. Վէ ֆիլ վագը՝ ու նէվ խասթէլքէրին
թապիի րէվիշինտէն խարիճ ալեամէթլէր՝ խասթէլք
թապիաթ թէսիրինտէն ումայըպ շէյթան մարիֆէ
թիյլէ ուղտուղտու պէյան վէ աշիքեար էտէրլէր իւ
տի : Ֆիզիքա վէ թապիաթ ուսուլլէրինէ մահիր ուան
ուսթատ քիմսէլէր տըգդաթ էտիպ պու միսիլիւ ալեա
մէթլէրին պիր գաչընը գայտ էթմիշ տիրլէր : 13. Վէ պու
ալեամէթլէրի շու թարղըլա թագսիմ էտէրլէր : 14. Իւ
լէթի շէյթանիէ միւպթէլա ուան խասթէլէր. էքսէրի
կօղարտան պիր շէյիլէ ասըլմամը իքէն վէ պագլարը
նէն ալթընտա հիչ պիր շէյ կօղիքէն հայլը միւստէթ
տօղրու կա տէֆէ աշաղը հափատա ասըլը տուրուրլար :
15. Պագէն ասլա սապըգտան էօյրէնմէմիշ ուղտուղտը
էնվայի լիսանլարտան սէյլէրլէր. վէ ու լիսանլարըլա
քէնտիլէրինէ խիթապ, ուլունան սիւսլէրին տօղրու ճէ
վապընը ու լիսանլա վէրիլլէր : 16. Պագէն ու տագը
գէնին իչինտէ ուզադ պիր մահալտէ զուհր էտէն վու
գուաթլարը իլան էտէրլէր. վէ սէյլէտիլլէրի սահիհ
չըգտըլընտա՝ ըսթ կէլէ տօղրու չըգտըլ ալմէք միմքին
օլմալ : 17. Թապիաթ թարիքիլէ պիլինմէսի միմքին
սիզ ուան դայլլէրի վէ նամալիւմ շէյլէրի պուլուրլար.
մէսէլա՝ կէօրմէտիլլէրի քիմսէլլէրին ֆիքիլլէրինտէն կէ
չէնի վէ նէյէ աըգուլարը ուղտուղտու պիլլիլլէր :

Լաքին Լաֆէնտիմիզին վէ Պառաքեալարըն վագթըն
տա հէփսինտէն զիյասէ սաղ նշանը՝ ժնլարըն հուղու
րունտ իղհար ուղտուղտընտա պէյան օլուր ուստու :

չէյթանլար քենտի թուծառաւարը զաւարտարն
աղղընտան՝ ինսան զէվալընա սէպէպ՝ օլտուգլարընը ,
վէ քենտի հիւքիւմէթլէրինի խտրապ էթմէք իչիւն տիւ-
ննայէ կէլէն Յիսուս Վրիստոսուն՝ քենտի հաղլարընա
տէհչէթլի Ալահըղընը թագրիւր էտէրլէր իտի : Լաքին
Լաֆէնտիմիզ պունլարըն պու միսիլիւ շէհատէթինի՝
սուգութ էթսինլէր տէյիւ էմրիլէ մէքս էտէր իտի :
Սատ . 4 . 11) :

Յիսուս Վրիստոս էֆէնտիմիզ շէյթանլարըն իւզէ-
րինէ իշլէթտիյի հիւքմիւ ալեանէն չըրաղլարընա ին-
թիգալ էյէտի . վէ առաքեալլարըն պու հիւքիւմէթի
իճրա էթմէլէրինի Գործք Առաքելոց քիթապընտա օ-
գուր ուղ : Պօղոս առաքեալ Ֆիլիպէ շէհրինտէ իլէ-
թի շէյթանիէ միւպթէլա օլմուշ պիր գըզ սաղալթաթ .
վէ ճարիէ օլուպ՝ ճնուն պունուն զայալընշ պիլմիտիլէ
վէ օլաճաղլարը պէյան էթմէյիլէ քենտի սահիպլէրինէ
հայլը ագճէ գազանաղրըրը ըտր : Գործք . ԺԷ . 16) : Սէղ-
քիւր սուրբ առաքեալլար Եփեսոստա պուլունտուղու
անտէ՝ եէհուտիլէրին քօհէն ճինսինտէն պիր գաչ տէ-
լիգանը Լաֆէնտիմիզին աղիզ իսմինին գուտրէթինի պա-
ղը իլլէթի շէյթանիէ միւպթէլա օլան քիմսէլէրին իւզէ-
րինէ թէճրիւպէ էթմէք իսթէյիւպ , Պօղոսուն վալ էթ-
տիյի Յիսուսուն իսմիլլէ սանա անտ վէրիրիմ , պու
քիմսէտէն չըգասըն տէյիւ էմր , էթտիքլէրինտէ , շէյ-
թան՝ Յիսուսու պիլլէրիմ վէ Պօղոսու թանըրըմ , լաքին
սիղ քիմլէր օլույօր սունուղ տէյէրէք իւղէրլէրինէ հիւճմ
էտիպ էյիճէ տէօյտիւ : Պու վուգուաթ շէհրի մէր-
գումտա պուլունան ճէմի եէհուտիլէրէ վէ ախէր միւ-
լէթէ մալիւմ օլուպ՝ ճիւմլէնին իւրէյինէ գօրգու կիր-
տի , վէ Լաֆէնտիմիզին իսմինի միւշէրրէֆ գըլարլարը

տը : Գործք . ԺԲ) : Պունյարը Լեւոնարանաւ վէ Գործք
Լեւոնարանաւ օգուր ուղ : Վէ իլէթի շէյթանինն իս
մի վար ճիսմի եօգ տէյէնլէրէ իգթիլա էտէր՝ քի հէր վէճ
հիլէ թաստիգ օլունարագ ճէմի վագըթտա միւթէպէր
թութուլան աղիլ քիթապլարա ինանմասնլար : Հաւ
պու քի պու աղիլ քիթապլար պայաղը թէվարիս քի
թապը կիպի թութուլա տախի՝ նագլիշթլէրինն իճա
պընտան աշիքեար կէօրէւնիւր քի օլ վագըթտա աճմէ
նին պէլլիլէտիյի պէյլէ իտի . վէ պու միսիլլիւ պէլլի
լէյիլլէրի հէր կիւն շիւպհէ ալթընա կիրմէզ իսպաթլա
րըլա վէ վուգուլաթլարըլա թաստիգ օլունուր ուտու :
Վէ պու խուսուստա կէրէք եէհուտիլէրաէն կէրէք
պուլթիլէրէթլէրտէն՝ առաքիալարը վէ պիղիմ աղիգ
քիթապլարը քեաղիպ կէօսթէրմէյէ քիմսէ չըգմըշ տէ
յիլ տիր : Այլոս՝ առաքիալարա եագըն վագըթտա
քրիստոնէայ տիննէ գարըն քիթապ եսփրպ՝ աղիլ ի
թիգատըմըգ գարըն չօգ շէյլէր եագմըշ տըր . անճադ
պու մատտէ իւղէրինէ շէյ սէյլէմէզ :

Ը իմաիքի վագըթտա հէր շէյէ շիւպհէ էտիպ հիւ
պիր շէյէ ինանմամաղը ալիմլիք զանն էտէն քիմսէլէր
տէրլէր քի՝ իլէթի շէյթանի թաստիգ էտէն վուգու
լաթլար էյլէ պիր մահալտէ զուհր էթմիլլէր տիր քի ,
օրանըն ահալիսի գապա , վէ եագընլարտա պու միսիլ
լիւ շէյլէրի թէճէսսիւս վէ թէֆթիլլէ թաստիգ էթ
մէյէ միւգթէտիր քիմսէլէրտէն ուղագ օլմասըլլա՝ նաս
մապէյնինտէ զուհր էտէն զալեաթ պիհուտէ եէրսէ ի
թիպար պուլմուշ տուր : Վէ պու աստա մէպի տէր
լէր . նէտէ՞ն տիր քի պու միսիլլիւ վուգուլաթլարըն ճէ
միսի Եէհուտիստան հուտուտինտէ զուհր էթմիլլէր , ա
լսէր մահալլէրտէ պու կիպի իլէթլէր պուլունտուլու :

նուն զիբրի եօդ : Ընապա՝ տերէր , տխէր տիյարէր-
տէ շէյթան եօդ մու ուտու , ետխուտ ու շէյթանլար
զիյատէ հարիմ օլուպ՝ քէնտի պէլտէլէրինին աստաւա-
րընա գըյումազլար մըրտը . ծնարա կիրմէտիքլէրի վէ ծն-
լարտա իլլէթի շէյթանի փէյտահ էթմէտիքլէրի նէտէն
օլա :

Պու սիւալ՝ իպրազ էթտիքլէրի ռաճծնուն աստար
օլմագ մինասիպէթիլէ , նէ վագըթ քի Եէհուտիստան
հուտուտինտէն տիշարը մէմլէքէթլէրտէ տախի իլլէթի
շէյթանի վուգու պուլմասը սապիթ վէ թաստիդ օլու-
նուրոս՝ հարիլէ ռաճծնլարը տախի չիւրիւր : Վէ
պիզ պու խուսուս իւղէրինէ իքինճի պապտա թափ-
սիլ էտէճէյիզ :

ՀՌՈՍԸ ԻԹԻԳԸՏԸՆԸՆ ԵԸՕԸՐԸՆ ԷԸՅՈՅ

ԵԸԵԸԸ ԵԸԵԸԸՆ ԻԹԻԳԸՏԸՆ

3. Ս . Պետրոս առաքեալա վերիլէն իմթիազաթ
վերասէթ թարիքիլէ ծնուն խալէֆլէրինէ կէչտիյի՝
Պետրոս առաքեալըն Հռոմայա կիթմէսինի ինքեար է-
տէնլէրին զտվիլնճէ տախի թաստիդ օլունմուշ պիր մատ-
տէ տիր : Օհրա էկէր ու սուրը առաքեալըն իմթիա-
զաթը ծնուն խալէֆլէրինէ կէչէճէք տէյիլ խտի իսէ՝ նէ-
տէն իճապ էթտի սուրը Պետրոս Հռոմայա կիթմէտի
տէմէք . մատամ՝ քի Պետրոս առաքեալա վերիլէն փայն՝
ծնուն վէֆաթընտան սօնրա , ծնուն եերինէ կէչէնլէրէ-

Նազլ օլունմայաճազ րտը իսէ՝ Պետրոս առաքեալ իս-
թէր Հոռմայա կիթսին իսթ էր կիթմէսին, փէք վազի-
ֆէ օլունմաճազ մատտէ տէյիլ իտի. վէ գատիմտէն պէ-
րի հէր միլէթտէ միւթէպէր թութուլմուշ պիր պէլ-
լիլէյիլի եալան չըգարմազ իլիւն չէքիլէն զաճմէթի տէյ-
մէզ իտի:

Երօգէսդանլար տէրլէր քի, առաքեալտար վէրիլէն
իմթիազաթ ընլարն խալէֆլէրինէ կէչմիշ տէյիլ տիր.
վէ պունա իսպաթ ընու կէթիրիլէր քի՝ առաքեալար
Լֆէնտիմթաէն հէր պիրի քէնտի մէմուրիէթինի թաս-
տիգ էթմէք իլիւն միւճիւզաթ էթմէյէ գուտրէթ ալ-
տըլար. քիմինն թէրինի սիլտիյի մանտիլ պիր խասթէ
իւզէրինէ գօնաուղունտա անխտէ շիֆա պուլուր ուտու
Պորճք. Ժ. 12). քիմինն կէչէրիքէն կէօլկէսի պիր
մարաղը իւզէրինէ կէլտիյինտէ մարազնտան խէլաս
պուլուր ուտու. Պորճք. Ե. 15). վէ շիմտի առաքեալ-
լարն խալէֆլէրիիլ տէյէնլէրին հիչ պիրիսինտէ պու-
միսիլլիւ քէրամէթլէր կէօրիւնմէմէսի՝ խիլաֆէթիլէ
պիրլիքտէ իմթիազաթըն ինթիգալ օլունմուշ օլմամա-
սընա աչիքիար իսպաթ տըր տէրլէր:

Պագաթ պունու սէօյլէյէնլէր չու մատտէյի տախի
միւթալաա էթմէլի տիրլէր քի, միւճիւզաթ էթմէք պիր
գուտրէթ տիր. իմթիազաթ՝ պիր մանսուպ տուր: Հէր
մէմուրիէթտէ իքի հալ վար տըր. պիրի՝ մէմուրիէթին
վէրտիյի գատր ու նուֆուզ, վէ պիրի՝ մէմուրուն
քէնտի զաթինէ մախսուս օլան իտրագ ու իսթիտատը
վէ իլիլիւզարըղը. վէ պունլար պիրի պիրիլլէ գարըչմազ-
լար: Պատր ու նուֆուզ՝ մէմուրիէթտէն այրըլմազ.
վէ օլ մէմուրիէթէ հէր քիմ նասպ օլունուր իսէ՝ օլ
նուֆուզա տախի մալիք օլուր. վէ պիրինն տիրայէթ

ու գապիլի, յէթի ոչ պիտի տեսնուի իշխան՝ մանսու-
ողունա մանսու ու ուն նուֆուզունտա գուսուր վար տե-
մէք խաթա տըր :

Դժարեալլարն քէնտի վաղը թշարնտա պուլունան
նապն հալինէ պագարադ իքի նէվ մեմուրիէթլէրի վար
ըտը . պիտի՝ քրիստոնեաւոգտան խարիճ ուն քիմնէլէրի
քրիստոնեայ էթմէք . վէ տիկէրի , քրիստոնեալարն ճե-
մաաթընըն նիզամընա նէզարէթ էթմէք . Տինի ախէր
քրիստոնեալարը տինէ ճէլզ էթմէք իշխան միւճիւզաթ
մուգթաղի իտի . լաքին պու իգթիզա մէվագըթան ը-
տը . չիւն ճիւմէսի քրիստոնեայ ոլտուգտան սօնրա միւ-
ճիւզաթա հաճէթ գալմաղըտը : Օնտան սօնրա քրիստոն-
եայ ճէմաաթը միւթէմատի գալըպ՝ ամմէնին մալիւմիւ
օլտուղու վէճճ իւզրէ ոլ ճէմաաթա նիզամ , վէ ոլ նի-
զ մըն ապա պօղուլմամաը իշխան նաղիւր իգթիզա ըտը :
Լճֆէնտիմիզ քէնտինէ իման կէթիւրէնէրտէն միւթէրէթ-
թիպ եկեղեցի տէնմէքլէ մարուֆ ճէմաաթընը մութլա-
գա պիւր նիզամ թահտընտա տախիլ էթմէսի լազըմ կէ-
մէսի իշխան՝ ոլ նիզամըն նէզարէթինի առաքեալլարա հե-
վալէ էթտի . վէ չիւնքիւ եկեղեցի պու նիզամընա տու-
րաճաղըտը՝ առաքեալլար տախի պունա նազարէն եկեղե-
ցինին թէմէլլէրի սէյլէնալիւր . նասըլքի սուրը Յուլ
հաննէս աւետարանիչին Յայֆու-թի-ն քիթապընտա իշար
օլունմուշ տուր . Յայտն . իբ . 14 .) վէ պունտան ա-
լարագ սուրը՝ Աիրսէս լամրոնացի նոր կիրակի կիւնիւ
շարափանընտա Լճֆէնտիմիզէ սէյլէր . « յարութիւն ա-
լըպ սէնին եկեղեցինին թէմէլլէրինէ կէօրիւնտիւն 1) : »
Վէ Լճֆէնտիմիզ քէնտիսի եկեղեցիսինի միւտէմ տիւնեա
իւզէրինտէն էքսիլթմէյի թահտ վէ իլթիզամ էտիպ՝
յարութիւն ալարգտան սօնրա Վալիլատա առաքեալ

լարա կէօրինտիւյիւ անտէ օնլարա վերտիյի մուծթա-
սար թալիմաթըն նիհայէթինտէ՝ « հէր կիւն տիւննանըն
սօնունա տագ պէն սիզին իլէ իմ » վատրիլէ առաքեալ-
լարը վէ անլէրին վասէթասըլա օնլարըն ճէմի խալէֆիլէ-
րինի թէմին վէ միւսթէրիհ էթմիշ տիր։ Մատթ . ԻԸ .
20) : Վէ չիւնքի առաքեալար տիւննանըն սօնունա
տագ եաշայաճագ տէյիլէր իտի՝ Լշփէնտիմիզին պու-
թահուտու՝ առաքեալարըն մէմուրիէթինէ խէլաֆէթ-
էտէնլէրին ճիւմլէօի հագգընա աննաշըլմասը մուծլա-
գա տրր։

Սէօյլէտիքլէրիմիզտէն իսթիտլալ օլունմագ վաճի-
պինտէն տիր քի՝ նասըլ քի եկեղեցի նէզարէթինէ տայիր
առաքեալարըն ճիւմլէսինէ վէրիլէն իմթիազաթ օնլարըն
խալէֆինէ ինթիգալ օլմուշ տուր տէմէք տինիմիզին
ֆարզընտան տրր . քէզպիք Պետրոս առաքեալա վէրիլտի
տէյիւ սէլէֆ իւզ զիքը շէհատէթլէրէ մէպնի հայոց ե-
կեղեցիսինին պէլիլէտիյի իմթիազաթ տախի օնուն խա-
լէֆլէրինէ ինթիգալ օլունմուշ տէյիւ ինանմագ ֆարզըն-
աան տրր։ Պունա մէպնի Պետրոս առաքեալըն քիւրսիսի-
նէ պու կիւնէ տէք մուծասարըրֆ օլանլար Քրիստոսուն
եկեղեցիսինտէ պուլունան մէանէտլէրին վէ փայլէրին
էն ախասընա մուծասարըրֆ օլտուզլարը պի իշթիպահ
տրր . վէ պունուն իչիւն տիւր քի՝ եկեղեցիսին ումուրի
տինիէօի եախուտ նիզամիէօի խուսուսունտա ճէմի քրիս-
տոնեալարտան միւթէրէթթիպ պիր իւմիւմի մէճլիս
(ընդհանրական ժողովք) օլտուլունտա Սրբազան
Բաբ օլ մէճլիսէ րէիս օլուր . օնուն րաիսէթիլլէ
օլմոյան մէճլիս ընդհանրական իթիպարը գազանամագ =
կէրչի օլ մէճլիսլէրտէ քէնտիսի պիզ զաթ պուլունմագ
մուծլադա ֆարզ տէյիլ իմէ տէ՝ պուլունմատըրը հալ-

տէ թարափընտան մախսուսէն ի թիմատնամէիէ պիրինի նասպ էթմէսի գաթիստէն պերու ֆարզ օլունմուշ, վէ օլ նասպ էթմէի վէքիլ բար թարափընտան օլտուղու իչիւն՝ քէնտիսի եպիսկոպոս օլմայլպ քահանայ վէ սար կաւագ տախի օլսա եպիսկոպոսլարտան վէ պատրիարք լարտան հօգարը օթուրմասը, վէ օնլարտան էվվէլ իմ զա վէրմէսի եկեղեցիին շուրութ ու նիզամը դատիմին տէն պուլունմուշ տուր, վէ օլ քահանանն եպիսկոպոսարկաւադըն վէքիալէթէն հազըր պուլունմասըյա՝ թաք հազըրէթլէրի քէնտիսի ասպէթէն հազըր պուլունմուշ կիպի սայրլըր: Այու միսիլիլ իւմիւմի մէճլիսլէրին իւքի 325 թարիխտէ Աիկիատա օլտու. Հռոմ բարը Ս. Սեդեստրոս հայրապետ քէնտիսի ասպէթէն օն տա պուլունմայլպ՝ թարափընտան Նիտոն վէ իկիկնդ նամ քահանայարը հօլամբշ բար, վէ մէզքիւր ժողով քուն գույուտաթընա թաթմալդէն պիզիմ Ս. Մովսէս խորենացի պունկարըն իսմինի Խաքէնտէրիէ վէ Անտիօք պատրիարքլարընըն վէ Արուսադէմ եպիսկոպոսունուն իսիմլէրինտէն իլէրի դօմուշ տուր (Պատ. Հայ. Բ. 89): Իքինճի իւմիւմի մէճլիս 381 տէ Միթամայօլտան օլմուշ օլուպ՝ օլ վազըրթտա մէսնէտնիչին պուլունան տուրը 'Իամասոս Հռոմ բարը ասպէթէն պուլունմատըր իսէ տէ՝ մէզքիւր Ս. Մովսէս խորենացի օնուն վէքիլէր վասէթմասըյա պուլունմասընը ասպէթէն պուլունմուշ կիպի թութուպ՝ իսմինի տիկէր պատրիարքլարտան վէ եպիսկոպոսլարտան իլէրի դօմուշ տուր (Գ. 33): Իւչիւնճի մէճլիս 431 տէ Ափեսոս շէհրինտէ օլուպ՝ Հռոմ բարը Ս. Անիստիանոս օնտա պուլունմատըրը իչիւն ի թիմատնամէսի Ս. Ալիւրեզ աղէքսանդրացիէ կէօնտէրիպ թարափընտան օնու վէքիլ նասպ էթմէի:

Ս. Մովսէս խորենացի պու տէֆա տախի Ս. Կելեւ տիննոսուն վէքիլի թէվասսուծույլա պուլուննաւորն ասալէթէն պուլուննուշ կիպի թուծուպ՝ իսմինի տիկէր պատրիարքլարտան լէրի եազար (Գ. 61) : Վէ պու գայտարտա տըգգաթա շայան շու վար քի , նասըլ քի Ս. Բէտարանլարտա առաքեալարըն իսմինն սըրայըլա զէքը օլմասընտա առաքեալարըն պիրինին իսմինի աւել տարանիջէքին պիրիսի իլէրի վէ օլ պիրիսի սօնրա գօր , վէ պուլուն Մաթթ . Ժ . 2-4, վէ Մարկ . Գ . 16-19 , վէ Ղուկ . Զ . 14-16 , վէ Գործք . ա . 13 մահալէրի պիրի պիրիլէ թախպըգ վէ ըուպար էտէրէք աննամա սը գօլայ տըր . լաքին հէի մահալտէ Պետրոսուն իսմի ախէրլէրինտէն իլէրի գօնմուշ տուր , քէզալէք Ս. Մովսէս խորենացինն պատմութիւնունտա տա մէգքիւր ժողովքլարտա պուլուննան հայրապետէրին մէշհուրլա ըրնըն իսմն զէքրինտէ պազը Խաքէնտէրիէ պատրիարքընը վէ պազը Տոտամպօլ պատրիարքընը , վէ Լըրուսագէմ պատրիարքընըն իսմինի պազը Լեւոնդընընընտան էվլէպ վէ պազը սօնրա գօր ուսա տա՝ Հռոմա հայրապետինն իսմի տայիմ ճիւմէտէն էվլէլ գօնմուշ տուր :

Հռոմա բարընըն խելալիէթ գուլվէթիլէ պուլուն թիազաթա մալիք օլտուղու եկեղեցի թէվարիխնէ աշ նա օլանլարա պի իշթիպահ տըր : Հալ պու քի՝ ագրանը մապէնինտէ պու միսիլիլ իմթիազաթա մու թասարըրթ օլան զաթ ծնլարըլա միկպատա մեսալի թու թուլմայարադ քէնախնտէ պիր պէօյիւքիւք օլմալը . վէ օլ պէօյիւքիւք եալընըլ իւմիւմի մէճլիստէ ընդէննրա ին ժողովքա իզհար օլմաղա գալմայըլ՝ ախէր սըրալարտա տախի քէնախնէ մախսուս իճրասը օլմալը : Ելմ տի ծնու անմամալը ըզ քի՝ պիզիմ ախնճէ ալմալարըմըլ :

Պան Հայրց եկեղեցի Հայրապետէրի՝ Հռոմա բարձրտա
մեղքիւր ժողովքլար վաղթընտան մատե ակտեր վագըթ-
լարտա պէյան ու իպրազ էտեճէք պիր պէօյիւքլիւք
թանրտըլա՞ր մը : Ա՛յ պու պապտա պիզիմ միլէթին
մէճլիսի տինիէմիզտէ հիչ պիր վագըթ մուպահասէ էթ-
մէք մինասիպէթ ալմըշ օլմայըպ՝ եկեղեցական կանոն-
լարըմըզտա պիր շէյ պուլամայաճաղըմըզ իչիւն հասպ էշ
իճապ տինիմիզէ գըլափուզ թու թտուղունուզ Ս. Ղուսա-
ւորիչէ միւրաճասթ էթմէմիզ լազըմ կէլիր :

Պու աղիզ Հայրապետ սուրբ Տրդատ թաղաւորու-
լա Հռոմայա կիթմիշ օլտուղունու ծնուն պըքիաթիպի
Եղաթմանգեղոս, վէ սուրբ Ղուսաւորիչին քէնտի չըբաղը
վէ պու եօճուլուղունտա արգատաշը Օհնոր եպիսկո-
պոս շահասեթ էթտիքլէրի իչիւն շիւպհէ պլթընա պը-
րագամարդ : Տրդատըլա Կոստանդիանոսուն պաղի տիւն
եալլիճէ մատտէլէր իւզէրինէ պիր պիրլէրիյլէ ահտ ու
փէյման էտիպ պիր դըթա ահանամէ իմգլալմըշ օլտուգ-
լարը թապիաթըլա աննաշըլտըղը միսիլլիւ՝ եկեղեցա-
կանճա տախի սուրբ Սեդեքստրոս ուլա սուրբ Գրիգոր
Ղուսաւորիչ մասլէյլէրինսէ պազը ահտ ու իթթիֆագ
օլմուշ օլմալը : Իսալանց Գիր տէմէքլէ մարուֆ պիր
ահտնամէ՝ մեղքիւր տէօրթ զաթըն իթթիֆագըլա իմ
զալանմըշ կիպի հալեա պուլունուր . վէ Ըտամպօլտա
թապ օլունմուշ Եֆաթանգիդոս քիթապլարընըն սնուն-
տա պու տախի թապ օլունմուշ ուսա տա՝ սնորատան իւ-
շինէ գալեմ կիրմիշ օլտուղունուն հայը նիշանէլէրի կէօ-
րիւնմէսիյլէ չօզլարը օլ ահտնամէյի քիւլլիւն տիւզմէ
զանն էտէրլէր : Պու միսիլլիւղանըն պիր գալի առա-
սէ մէպնի օլմատըղը իչիւն մագպուլ թու թուլմայաճա-
ղը աշիքիար ըսա տա՝ պիզ շիմաիլէր օլ Իսալանց Գիրի

պիր թարաֆա պրագըպ տիկեր ռաճոնա պաղալըմ։¹

Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ փետերիմիզին Վայսերի եպիսկոպոսու սուրբ Ղենդիկոստան կարգ աւմասը վե հայ միլէթինե եպիսկոպոս օլմասը ճէմի հայ միլէթի միւլերրիսլէրինտէն եքթիլանե նաղլ օլունմուշ պիր մատտե օլուպ՝ առլա շիւպհէ գալտըրաճադ եերի եօգ տուր։ Օլ կիւնե տեք էսքի թէվարիսլէրտե հայաստանըն պաղի մահալլէրինտե եպիսկոպոսլար վարըտըլար։ սուրբ Լուսաւորիչտէն օթուզ գըրգ սէնե դատար մուգատտէմ Սերուժան նամ պիր հայ եպիսկոպոսու զիբը օլունուր, քի հանիը շէհրին եպիսկոպոսու օլտուղու մալիւմ տէյիլ տիր։ Ընճագ Տրդատ թագաւորուն փետերի Խոսրով փատիշահ հայ միլէթինտե պուլու նան բրիստոնեալարա գարշը հալաճոււմ չոգարըպ չօգ քիմսե էօլտիւրմէսինտե՝ իհթիմալ քի հիչ պիր եպիսկոպոս պըրագմատը։

Հէր հալտե, սուրբ Լուսաւորիչ հայրմըզնն կիւնիւնտե հայոց եկեղեցի միւճէտտէտէն թանգիմ օլունուպ՝ իլք եպիսկոպոսումուզ օլան սուրբ Լուսաւորիչ Վայսերիտէն կարգ աւմասըլա, Հայաստան էօլքէսի եպիսկոպոսլուղու պիթթիպի Վայսերի արքեպիսկոպոսունուն վիճակը սայըմագ լաղըմ կէլիր իտի։ վե եկեղեցինին էսքինիզամընտա՝ պատրիարքլարըն զիրի հիւքիւմէթինտե պիր գաչ արքեպիսկոպոսլուզ վե մետրապօլիտլիք պուլունտուղու միսիլիւ արք եպիսկոպոսլարըն վե մետրապօլիտլէրին տախի զիրի հիւքիւմէթինտե եպիսկոպոսլուզլար օլմասը շուրու թունա մէպնի՝ Հայաստան եպիսկոպոսու Վայսերի արքեպիսկոպոսունուն հիւքիւմալլընտա օլմասը լաղըմ կէլէճէք իտի։ Վէ Վայսերի արքեպիսկոպոսլուղու տախի Ընտիրք պատրիարքլըղը միւլհագա

Թընտան զարագ՝ եկեղեցական շուքութիւն իւզրէ Հայաստան Մատիոք պատրիարքըզնա մերաթիւ պիր եպիսկոպոսութե. օյաճալ ըտր :

Հալ պու քի՝ կերէք պիղիմ միլէթին կերէք տխեր միլէթերին վէ ալէլ խոստու Ռումարն թէվարին վէ գանուն քիթապարընն հիչ պիր մահալինտէ հայ միլէթինին. եպիսկոպոսութե Պայսերի արքեպիսկոպոսութե զունա՝ վէ օլ վասէթայըա Մատիոք պատրիարքըզնա մերաթիւ օլմասընն զլքրի եօգ տուր. իլա ճէմի վազըթ վէ հեր մահալտէ՝ հայ եպիսկոպոսարըն պէյիւ. յիւնտէ պատրիարքըզա միւսավի պիր մէնէտ նէլիլէնմիլ կէօրիւնիւր : Նէ Պայսերի արքեպիսկոպոսութե վէ նէ Մատիոք պատրիարքը՝ հայ կաթողիկոսարընն պու միսիլիւ մէնէտիւրինէ վէ քէնտի պաշնա օլմալարընա վէ իսթիքլայիէթիւրինէ գարը կէլիպ պիր մաննա վերմէտիւր : Վէ չօգ սենէլէր կէլտիքտէն սօնրա, 1238 թարիսի իսավիէ վագըթարընտա Միթէքիտէ պիր լաթին եպիսկոպոս օթուրուպ՝ Միթէքիտէ պատրիարքըզընն քիլիսէճէ իսթիպընա աշնա ըտր իսէ տէ՝ պիղիմ կաթողիկոսարըն իսթիքլայիէթիւնէ աշնա օլմալարը իչիւն Աոստանգին Մ. կաթողիկոսութեմուզու քէնտի հիւքմիւ ալմընա ալմագ իսթէմէսիլլէ մարաղա չեգարար. վէ Պրիգոր թի. Հոմա բարընա շիքնայիթ եազուր քի հոյլարըն կաթողիկոսութե սերքէշլէր ետիպ պիլէ իթաաթ էթմէք իսթէմէլ : Արքաղան Բար մատտէր մահալինտէն թաստիգ էթտիլինտէ՝ ճէվապ ալտը քի հոյլարըն կաթողիկոսութե եկեղեցական նիգամճա քէնտի սինտէն եօգարը Հոմատան մատէ տիւրինի թանըմագ : Ելպէթ պու սէյլէտիքլէրինի տէ իսպաթ էթմիլ տիրէլէր, քի սրբաղան Բար օլ վաղըթ հայոց կաթողիկոսութե

Անթէքէն պատրիարքը հիւքմիւ ալթընա կիրմէսինէ տայիր պիր էմիր էթմէտի, վէ պունու նագլ էտէն՝ Սիւ նալտի նամ լաթին միււերրիս տիր : Տէմէք տիր քի՝ հայ կաթողիկոսունուն իսթիքլալիէթինի վէ քէնտի պաշընա վէ ախէր պատրիարքլարա միւսալի օլտուղու նու իլք էվվէլ տօգուղ իւզ սէնէտէն զհատէ ճէմի քրիս տոննայ միլլէթլէրի քէնտի սիւքիւթ էթմէլէրիյլէ գա պուլ էթմիշ օլտուլար : վէ սօնրա Աստիոքուն լաթին եպիսկոպոսու քէնտի պատրիարքլըղընըն իսթիազաթը նը սաղալթմազ իչլէն հայ կաթողիկոսունու քէնտի հիւքմիւ ալթընա ալմազ իսթէտի իսէ՝ Գրիգոր թի : կիպի ալիմ վէ եկեղեցի շուրութլարընա աշնա պիր Նաբ մէզբիւր պատրիարքըն իտտիասընա ճէվազ վերմէյէրէք կաթողիկոսումուղուն իսթիքլալիէթինի տէյիլ քի միւ ճէտտէտէն իհտաս էյլէտի, իլլա գատիմտէն պէրու մագպուլ թուրթուլմասը սապիթ օլունան շուրութուն իպգասընա բաղի օլտու :

Ընտի սուրբ Առասաւորիչէն Հոռմա Նաբը սուրբ Անդրէասարոստան պատրիարքըզ փոյէսինի ալմասընը ինքեար էտէնէրէ սօրարմ : պիզիմ կաթողիկոպարտա սուրբ Առասաւորիչտէն պու կիւնէտէք տէվամ իւզրէ օլան իսթիքլալիէթ նէրէտէն տիր : Ա . Առասաւորիչէն կիւնիւնտէ՝ Աիկիա ժողովքու օլտու : վէ օնտա հէր նէ գատար Աղէքսանդրիա վէ Անտիոք պատրիարքլարընըն զլրրի, վէ եկեղեցի՝ ճէ պիր գաշ կէօնէ շուրութլարընըն թագվէթի կէօրիւնիւր իսէ տէ՝ հայ կաթողիկոսու հագգընա ապա պիր իշարէթ օլմատրղընտան սահիպի իտրագ օլան քիմէսնէլէր իսթիտլալ էտէ պիլիլիէր քի՝ պիզիմ կաթողիկոսլարըն ալեա փայէսի՝ Աիկիա ժողով քունտան տէյիլ տիր : Վէ պու փայէ Առասաւորիչտէն

պէրու տէվամ էթմէքտէ օլտուղու իջինն՝ պու պապտէ՝
 օնտան սօնրա օլան ժողովքլարը եօգլամաղա հաճէթ եօգ
 ուսա տա, օնլարը տախի եօգլատըղըմըղտա պու միսիւ
 լիւ պիր շէյ պուլամայըզ, Կոստանդնուպօլիս ժողով
 քունտա, 381 թարիստէ. Ըտամպօլ պատրիարքընըն
 փայտի իջինն հայը մարաղա օլուպ, էվլէլ Էռոմատան
 օօնրա՝ իքինճի փայէ Եղէքսանդրիանըն վէ իւջիւնճիւսիւ
 Ընտիոքուն պատրիարքլարընըն իքէն՝ մէգքիւր պատրի
 արք Եղէքսանդրիա պատրիարքընտան զիյատէ փայէ
 ալըպ Էռոմանընքընտան սօնրա իքինճի պատրիարք սէյ
 լէնտի. լաքին պիզիմ հայ կաթողիկոսուղուլուն հազգընա
 նիղամ վէ գանուլն միսիւլիւ պիր շէյ եօգ տուր. Տէ
 մէք տիր քի՝ կաթողիկոսումուղուն իսթիքլալիէթի պիր
 ժողովք սիճիլաթընտան ալընմա տէյիլ տիր. Իքի շէյ
 դալըր տէյէճէք. Լա՝ քէնտի քէնտինի պէյիւթտիւ,
 եախուտ էօյլէ պիր կէրտէն ալտը պու պէյիւքլիւլի,
 քի ճէմի հայրապետլէր օնտա պէյլէ պիր պէյիւքլիւք
 վէ մէսնէտ թէվճիհ էթմէյէ գուտրէթ վար օլտուղու
 նու թանըյարագ օնուն վերտիյի մէսնէտի տախի ճիւմ
 լէսի մագպուլ վէ մինասիպ կէօրտիւլէր. Բէնտի քէն
 տինի պէյիւթտիւ տէյէմէյիզ. չիւն էօյլէ օլտուղու
 հայտէ՝ նիղամճա օնուն իւզէրինէ հիւքիւմ ոահիպի օ
 ղամագ քիմսէ քէնտի մէսնէտինին իսթիաղընը դայպ էթ
 մէմէք իջինն իտտիա էթմէլի իտի. վէ էօյլէ պիր շէյ
 օլտուղու եօգ տուր, նասըլ քի պալետէ զիքր էթ
 տիքլէրիմիղտէն պէյան օլմուշ տուր. Դըպըրըզ ատասը
 եպիսկոպոսուղու՝ մահալինին իգթիղասընտան Ընտիոք
 պատրիարքընըն զիրի հիւքիւմէթինտէ օլան եպիսկոպոս
 լուգլարըն պիրիսի օլմագ լաղըմ կէլիր իտի. Փագաթ
 Դըպըրըզ եպիսկոպոսու մէգքիւր պատրիարքա պիաթ

Էթմէզ խոի . ծնուն հիւքմիւ ալթընտա օլմամազ իտ
տիաար էտէր իտի : Ըթմմապուլուն Օհնոն իմէրաթօ
րունուն կիւնիւնտէ , քի 474 տէն 491 Թարիխինէտէք
իմէրաթօրունգ էթմիշ տիր , Պետրոս Թափիչ եախուտ
Կնափեցի տէնիլէն քիմսէ Ընտիոք պատրիարքըղընը է
լէ կէչիրիպ՝ Ղըպորզ ատասընըն եպիսկոպոսունու տա
խի քէնտի հիւքմիւ ալթընա ալմազ իսթէտի . Փադաթ
Ղըպորզ եպիսկոպոսու Ընթեմիոս՝ քէնտի մէսնէտինի վէ
խթիգլալիէթինի հափի Եփեսոս ժողովքունուն պիր
գըթա սիճիլընի իպրազ էտիպ խասմինին Թասալու
թունտան խէլաս պուլտու : Լչկեր պիզիմ կաթողիկոս
լար քէնտի քէնտիլէրինէ պու փայէի պտըլար ըսա՝ տա
վա թութուլտուղունտա նաթըլ գուրթուլա պիլիլիւր է
տի . քէնտի ըէյլէրիլէ եկեղեցի նիզամընը պօղմալարըլա՝
սուրբ Լուսաւորիչին կիւնիւնտէն պաշայարազ հերձ
ուածող սայըմալը տէյիլէր մի իտի . լաքին պունու տու
օլ աղիղէրին կիւնիւնտէ միւնթէզամ պուլունան հայոց
եկեղեցի իչիւն սէօյլէյէն եօզ տուր :

Պէօյլէ օլունճա օ պիր սէօյլէյէճէյիմիզ դալըր . իս
թիգլալիէթ իմթիագընը էօյլէ պիր եերտէն ալտը , քի
ճէմի հայրապետեր ծնտա պէօյլէ պիր պէօյիւքիւք վէ
մէսնէտ թէվճիհ էթմէյէ գուտրէթ վար օլտուղունու
թանրյարազ ծնուն վէրտիյի մէսնէտի տախի ճիւմէսի
մազպուլ վէ մինասիպ կէօրտիւլէր . վէ պունուն իչիւն
նէ Պայսէրի մետրապօլիտի վէ նէ տէ Ընտիոք պատ
րիարքը Թարաֆընտան Թաարրուզ վէ միւտախալէ էտէն
պուլունմատը : Օգույանլարըմըղը օսանտըրմամազ իչիւն
պու պապտէ վէրէճէյիմիզ մալիւմաթլարը կէլէճէք տէ
Փայէ պրագըրը ըզ :

1 Երևեցար յարուցեալ եկեղեցւոյ քոյ Հիմանց ։
 Հարախան . Կան . նոր կիւրախի : Եկեղեցիէ թէմէլ սալթ
 առաքեալար տէյիլ , իլա մարգարէլէր տախի սեօյլէնիւ-
 լէր . Պօղոս առաքեալ քրիստոնէալարա՝ առաքեալարըն
 վէ մարգարէլէրին թէմէլի իւզէրինէ եափըլըն սընդ
 տէր . Եփես . ք . 20) : Պաւստան ալարադ եկեղեցի
 տախի Ըստուածածինէ խիթապէն Մայր սոյրբ լուղէթ-
 լէրիլլէ պաշանան գասիտէտէ՝ առաքեալարըն վէ մար-
 գարէլէրին թէմէլի իւզէրինէ եափըլան եկեղեցիինն իթ-
 թիֆազը իչիւն շու վէճհիլէ տուա էտէր . « աղաշն
 վանս մեր զառ Իքէն զմարմնացեալն Ըստուած , զն
 միարաննսցէ զեկեղեցի իւր սուրբ շինեալ Դիւրայ Հի-
 ման առաքելոց եւ մարգարէից » : (Դամագիրք) . Պաղ-
 լարը՝ վէճ լուղէթի պունըարըն Հիչ պիւրիսինէ իթլադ
 օլունմամասընը , վէ եալընը Պետրոս առաքեալա՝ վէճ
 տէնիպ կէրէք ախէր առաքեալարա՝ վէ կէրէք մարգա-
 րէլէրէ եալընը Կիւստէնի տէնմէսինի փարգ էթմէյէրէք
 զանն էտէրլէր քի՝ Հայոց եկեղեցի պունեւնուրա Պետ-
 րոս առաքեալը տիկէր առաքեալարընը վէ մարգարէ-
 լէրիլլէ մէսափի թութմուշ տուր : Վէ պունեւնը՝ ճէմի
 եկեղեցիինն իթթիֆազը խոստուսունտա ոլու տուայը
 նափան աղիլի՝ Ս . Իլուսաւորիչ վէ Ս . Յակոբ մծըը
 նսցի վէ Ս . Սոփեսա խորինացի վէ Ս . Սահակ պար-
 թեւ վէ Ս . Գրիգոր նարեկացի կիպի աղիլլէրէ իթ-
 թիֆագսը կէօսթէրմէք մերամընտա կէօրիւնիւրլէր :
 Քաղաթ վէճ տէմէք Հիւս տէմէք տէյիլ տիր . եալընըն
 թէմէլինն սաղլամըղը իչիւն թէմէլին ալթընտա զօնան
 քիւրսիւ թալընա վէճ տէնիր , եափըլը գալտըրան թէ-
 մէլ տիրէկլէրինէ Հիւս տէնիր : Եկեղեցիտէ վէճ պիր
 տիր , եալընը Քրիստոս , քի տայըմ տիւննատա :

պուլունմայաճաղը իջին Պետրոս առաքելալը քէնտինէ վէքնալէթէն վէճ էթտի, Վէ օլ իմթիաղաթը քի՛ Լէֆէնտիմիզ “ պէն սանա տէրիմ ” տէյերէք եալընըզ պիր առաքեալա վէրտի. (հս քիզ ասեմ, զի դու ես վէմ. Սաաթ. Ժ. 18), ախէրլէրինէ տախի վէրմէյէ չապալա մագ՝ Լէֆէնտիմիզին սեյլէտիյինտէ գուսուր պուլուպ քէնտի աղըյլա ընդ տօլտուրմաղա գալգըշմագ տըր :

Կէչէն Հաթտա Յունվ. 5. Թարիսիյէ չըգան Սաաթ զաղէթասընտա՝ Օգալըն պաղը քէլամարընա գարը, ուզունճա պիր պէնտ եաղըմըշ պուլուպ տըգգաթըլա օգուտուղումուղտա աննատըգ քի օլ գա տար լագըրտըլար՝ մէգքիւր զաղէթայա օլ պէնտի եա զանըն եախուտ եազտըքանըն զիճնինտէ եէրլէշմիշ վէ էսքիմիշ պիր եանըշընտան նէշաթ էթմէ տիր : Հալա հայոց եկեղէցի տէմէք նէ օլտուղունու պիլմէյիպ՝ հայոց աղգ տէմէլիէ պիր զանն էտէրլէր. անճագ պունուն պէօյլէ օլմատըղընը ճէրիտէմիզին պիրինճի ճիլտինին 372 սահիֆէսինտէ Թաֆսիլ էթմիշ իզ. վէ պուրատա Սաաթի պունտան պաշգա եազաճագ ճէվապըմըգ եօգ տուր :

ԹԵՂՈՒԳ ՍԷՍԻՐԹԱՆԳ

Թարեկնեղան կիւնլէրի եագըն օլտուղու իջին ճիւզիճէ տէ սուֆրա շէնլիյինէ պաղալըմ : Թաւուզըլարը ազ վազըթտա սէմիրթմէք իջին Խնկիլթէռռատա շու Թէրթիպի գուլանըրլար : Չափտար ունունու սիւտիւլէ եախուտ սույուլա եօղուրուպ խամուր էտէրլէր. վէ Հապ

կիպի արդարացի կիւնտէ իւզ տէֆա թափուղարա վէ-
րիւրէր . սապահ վէ էօյլէյին վէ ախշամ իւստիւ , Սու-
լարընը հէր կիւն թաղէլէմէլի . արատա պիր եէշիլիք
տախի վէրմէք լազըմ . վէ եէշիլիքլէրին հէփսինտէն
ղիյատէ օնլարա եարայաճաղը՝ չիմէն տիր , լաքին լահա-
նա վէ դարնապիթ հափրագլարը տախի տօղրանըպ էօն-
լէրինէ տէօքիւլսէ էյի տիր : Պիր տիւղիւյէ չափտար
ունու եէրլէր իսէ օսանըպ՝ եէմէմէյէ պաշարար . օնու
իչիւն իքի իւզ կիւնտէ պիր չափտար ունու եէրինէ ար-
փա ունու թէրթիւպ էթմէք լաղըմընտան տըր : Քիւմէս-
լէրի տար վէ գարանլըգճա օլմալը . վէ քէնտիլէրի տի-
շարը չըգմալը տէյիլ տիրլէր : Լօրտէկ տախի պու թէր-
թիւլիլէ փէք կիւղէլ սէմիրիր . պիր գաչ կիւն պու թէր-
թիւլի գուլանմագ էլ վէրիր . լաքին կէօղէթմէլի քի սու-
յա կիրմէսին . զիրա սուտա իւղմէպնտէ եաղընը տէօ-
քէր :

ՀԱՂԵՏԻՍԸԹԻ ՄԻԻԹԻՆԵՎԻՆԵ

ՓՈՒՆԵՍԸ . Լաւաֆէր նամ ղաղէթա չու մէն
գըպէի նազլ էտէր : Լուառ նահիէսի թարաֆլարընտա
պիր քիւչիւք շէհրտէ իքի քիշէնին պիր պիրիյլէ տա-
վասը օյուպ՝ թապիաթի հալ պիրիսի հազարը չըգար :
Պու առամճըգ հազարը չըգտըղընա ճանը արգըրըպ մու-
րաֆա պիթտիքտէն վէ հիւքմ օյուլնուղտան սօնրա
հաքիմէ սօրար . շիմտի սէն պէնի հազարը չըգարտըն .
էօյլէ տէյիլ մի : Լավէտ , էօյլէ տիր , տէտի հաքիմ .
պէն մահքէմէտէ փօստուճտա օթուրտուղուճ վագըթ
տօթլուղու պիր թարաֆա պրագըր ըմ . պէնիմ փիք-

րիմճէ շէրիէ թաթալդ հանկը թարաֆը պուլուրսամ
 օնու հիւքմ էտէրիմ: Տավաճը տէտի. սիզին մահքեմէ
 նին հիւքմիւ իւղէրինէ արդուհալ էտիպ տավայը ասէր
 մահքեմէյէ գալտըրա պիլիւրիմ նա: Լվէտ, տէտի հա-
 քիմ. գալտըրա պիլիւրսին շիւպհէսիղ: Տավաճը տէտի.
 Լոյլէ էտէճէյիմ, լաքին ասէր մահքեմէյէ տավամ գալ-
 գար սա՝ իսթէրիմ քի սէն պէնիմ թարաֆըմտան վէքիա-
 լէթիլէ խասիմ իլէ մուրաֆա օլասըն: Հաքիմ պու-
 նու իշիթտիյինտէ պաշընը գաշըմաղա պաշար. պիր
 աղ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա տէր, փէք էյի տօսթում.
 պէնի թարաֆընտան վէքիլ նասպ էթմէյի ֆէնա պուլ-
 մամշըն. օլմաղ պիր շէյ տէյիլ տիր, հալ պու քի՝
 պէնիմ էթտիյիմ հիւքմիւ շիւրիւթմէյէ չալըշմաղ օլու-
 ում, սանա վէքիլ օլուրսամ. վէ պու պիր աղ թէրս
 կէլիյօր. սանա վէքիլ օլմաղա իգթիտարըմ օլմայաճաղ.
 Տավաճը տէտի. գատիմտէն պէրի պու միսիլիւ մատ-
 տէլէրտէ պէն սէնին միւշթէրին իքէն շիմտի պէնի թէրք
 մի էտէճէքսին: Հաքիմ տէտի. թէրք էթմէք տէյիլ,
 տիւշիւնմէք իսթէր. հէլէ սէն հարըն պիր տէֆա տա-
 հա պէնի կէօր, նիհայէթ ֆիքրիմի սանա աննատըր ըմ:

Տավաճը օրատան չըգար չըգմաղ՝ հաքիմ շապգայը
 պաշընա գոյաուղը պիրլէ ալօգաթլարըն քնախեսսընա
 կիտէր. մատտէյի օնա աննատըր. վէ նէ հափմալը տէ-
 յիւ սօրար: Պու ֆըրգո քնահանըն զէվքինէ կէլիւ,
 աննար քի իշին իշինտէ կիւղէլ պիր ֆիթնէլը վար, վէ
 ճէվապ էտէր. պու տավատա ալօգաթլըգ էթմէնին նէ
 զարարը վար Ե հօգ տէմէ: Հաքիմ տախի պու իղնի
 արդուլար ըտը. պէն տախի օ ֆիքրիտէ իմ տէտի. լա-
 քին պանա շու աղըր կէլիյօր քի՝ պէնիմ հիւքմ էթ-
 տիյիմ մատտէյէ շիմտի թէսահուպ էտիպ՝ հիւքմիւ միւ-

չիւրիւթմէյէ չարշաճաղ ըմ : Հանկը թարաֆա տեօն
սէն սանա էյի տիր. տէտի քիթաեա , պու տէֆա տափա-
յը գազանորսան՝ ավագածա շէրէֆ՝ գազանաճադըն ,
դայպ էտէրսէն՝ տողըուսունու հիւքմ էթմիշ սին տէյիւ
հաքիմճէտէ շէրէֆ գազանաճադ սըն : Հաքիմին աղլը
պունա գանտը , կիթտի տափաճըյա վէքիլ օլմագլըղա
սէօղ վէրտի , ֆագաթ հիւքմիւն իւզէրինէ պիր այ վագթ
կէչմէք իսթէտի : Մէգքիւր դաղէթա զանն էտէր քի՝
օլ հաքիմ պու գըսէյի զաղէթալարա կէչմիշ կէօրիւր
սէ՝ ավագածըզ էթմէյէ իշտաճը քէսիլի , ֆագաթ՝ էկէր
աիւշիւսիւրսէ՝ քի ավագածա շէրէֆ գազանադընտա
հաքիմճէ իթիպարընը դայպ էտէր , վէ էլ ան հաքիմ
մէսնէտինտէ պուլունմարյա պու իթիպար ավագած-
ըզ շէրէֆինտէն զիյատէ քէնտիսինէ լաղըմտրը , պէլ-
քի պու թէֆէքքիւր քէնտինի ավագածըզ մէրամըն
տան չէշիրէ :

ԸՄԵՐԻԿԸ . Իրօղէսգանլարըն Ռիօֆիտ սընը
Փընսան Պըզէր նամ պիր քարոզիչ միւճթէմիի Ըմ-
րիկանըն Ըքքանսա՝ գազասընըն Լչինսըն շէհրինէ կի-
տիպ՝ եէսիր գուլանմագ վէ աղպ սաթմագ ատէթինին
ինսանիէթէ վէ տիյանէթէ զըտ օլտուղունու միւթէզէ-
մին քէլամարըյա գանտըրա պիլտիյի ատամլարը օրա-
տան Դէքոաս պալէթինէ կէօթիւրմէք գուրմուշ ուտու :
Ըհալը պունու տույուպ՝ տէֆ էթմէին գօլայընը աիւ-
շիւստիւէր : Նիհայէթ գարար վերտիւէր քի՝ իքի գըթա
աիրէքտէն պիր սալ պաղարսընլար , իւզէրինէ պու քա-
րոզիչ քէնտի էշիտըյա վէ նէյէճէյիյլէ գօյուպ՝ շէ-
հրին հանընտան կէչէն Սիսուրի նամ պէյիւք նէհ-
րին ագարընա գօյվէքսիւէր . նէ օլուր իսէ օլտուն :
Լչվէլճէ քարոզիչին անընտա տամղայըլէ Ս նաղըյը

օլտուղունտան պէրի Լմերիկանն անկիւքան բրօղէողան
լորնտան պէյլէ պիր մէշուր քիմնէ մէզէպինի թերք
էթմիշ տէյիլիտի: Մէղքիւր կպիսկոպոս, քի է վատընը
գտթօլիք օլտուղուն իշին սարկաւադլըգտան ազլ էթ-
տի, զաթէն զայէթ սօֆու պիր բրօղէսդան տըր. պիր
պոյաղը մէքթէպ, վէ պիր տէ Եյն մեմուրիէթի թարի-
քինէ տախիլ օլաճագ քիմնէլէրէ մախսուս օլաճագ մէք-
թէպ աշմըշ տըր. վէ Լմերիկատա Բո-ղէի-դ տէնիլէն
բրօղէսդանլարն պաշը տըր. Պոն բուլէիսդէր իթիգատ
թարափընտան Հոումա քիլիսէսինտէն փէք ազ ֆարգլը
օլուպ՝ օգուժուշլարընն չօղու տա պուժտան ագտէմ
գաթօլիք օլմուշ տուրլար:

Ի Լ Ե Ն

Մասիս զազէթատը Յունվ. 5 վէ 12 վերագէլէրին-
տէ՝ Օգհալըն սէօյլէտիքլէրինէ ճէվապ նէվինտէ պիր
մըգտար քէլիմաթ հազմըշ, վէ պուժտան սօնրա տախի
հազաճաղը մեմուլ: Մէղքիւր զազէթանն սիւալէրինէ
վէրմէյէ պաշլատըղըմըղ ճէվապլարն թէմամընա պէքլէ-
յիպ՝ սէօյլէյէճէքլէրինի օնտան սօնրա սէօյլէմէսի մի-
նասիպ իտի իսէ տէ՝ օլ զազէթայէ շիմտիտէն սէօյլէ-
մէք տաճա մինասիպ կէօրիւլմիւշ. անճագ պիղ ճէրի-
տէմիգի հալընըղ պու միւճատէլէ իլէ տօլտուրմագ իս-
թէմէյիպ՝ պու եէնի հաղտըղլարընն ճէվապընը՝ մու-
գատտէման էթտիյի սիւալէրին ճէվապընտան սօնրայա
պրագըրը ըզ: